

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 47

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 18 ianuarie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI	
1.	— Ordin pentru aprobarea documentului „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile (KORRR) pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice”	2–8
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 22 din 12 noiembrie 2018 (Completul competent să judece recursul în interesul legii)	9–16

ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

ORDIN

pentru aprobarea documentului „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile (KORRR) pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice”

Având în vedere prevederile art. 6 alin. (1), alin. (2) lit. a) și alin. (7) din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice, ale art. 36 alin. (7) lit. f), k) și n) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, precum și solicitarea Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” — S.A. nr. 48.653/13.11.2018, înregistrată la Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei cu nr. 87.339 din 14 noiembrie 2018,

ținând seama de acordul tuturor autorităților de reglementare, exprimat în Forumul Reglementatorilor în Energie la data de 19 decembrie 2018, de aprobare a documentului „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile (KORRR) pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice”,

în temeiul prevederilor art. 5 alin. (1) lit. c) și d) și ale art. 9 alin. (1) lit. h) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă documentul „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile (KORRR) pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice”, prevăzut în anexa la prezentul ordin.

Art. 2. — Compania Națională de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” — S.A. și operatorii economici din

sectorul energiei electrice duc la îndeplinire prevederile documentului prevăzut la art. 1, iar entitățile organizatorice din cadrul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei urmăresc respectarea prevederilor acestuia.

Art. 3. — Compania Națională de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” — S.A. publică pe pagina proprie de internet documentul prevăzut la art. 1.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei,

Henorel Florin Soreață

București, 16 ianuarie 2019.

Nr. 1.

ANEXĂ

Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile (KORRR) pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice*

Toți operatorii de transport și de sistem, având în vedere următorul preambul:

(1) Prezentul document privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile pentru schimbul de date (denumit în continuare *KORRR*) ia în considerare principiile și obiectivele generale stabilite prin Regulamentul (UE)

2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice (denumit în continuare *SO GL*), prin Regulamentul (UE) 2015/1.222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor

* „Propunerea tuturor operatorilor de transport și de sistem privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile (KORRR) pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2017/1.485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice” reprezintă traducerea din limba engleză în limba română a documentului propus de toți operatorii de transport și de sistem „All TSOs’ proposal for the Key Organisational Requirements, Roles and Responsibilities (KORRR) relating to Data Exchange in accordance with Article 40(6) of Commission Regulation (EU) 2017/1.485 of 2 August 2017 establishing a Guideline on Electricity Transmission System Operation”.

linii directeare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor (denumit în continuare *Regulamentul CACM*), precum și prin Regulamentul (UE) 2017/2.195 al Comisiei din 23 noiembrie 2017 de stabilire a unei linii directeare privind echilibrarea sistemului de energie electrică (denumit în continuare *EB GL*). Scopul SO GL este de a asigura siguranța în funcționare, calitatea frecvenței și utilizarea eficientă a sistemului electroenergetic interconectat și a resurselor aferente. Pentru a atinge aceste obiective este necesar ca fiecare parte din sistemul electroenergetic să dispună de nivelul necesar de observabilitate asupra elementelor de rețea și a serviciilor care influențează activitățile acestora. Deosebit de relevant este echilibrul global cerere-producție prin achiziția de servicii de echilibrare și activarea ofertelor de energie de echilibrare, pentru care EB GL alocă responsabilitatea la operatorii de transport și de sistem (denumiți în continuare *OTS*). În mod deosebit, KORRR tratează principalele roluri, cerințe și responsabilități pentru *OTS*, operatorii de distribuție (denumiți în continuare *OD*), operatorii de distribuție închiși (denumiți în continuare *ODI*) și pentru utilizatorii de rețea semnificativi (denumiți în continuare *URS*) privind schimbul de date necesare pentru asigurarea observabilității.

(2) KORRR ia în considerare și vine în completarea, dacă este cazul, a condițiilor operaționale și a cerințelor stabilite prin metodologia de furnizare a datelor privind producția și consumul (denumită în continuare *GLDPM*) elaborată în conformitate cu prevederile art. 16 din Regulamentul CACM. În timp ce *GLDPM* stabilește ce tipuri de date trebuie să fie furnizate și care sunt entitățile care trebuie să transmită aceste date, precum și momentul la care modelul comun de rețea trebuie pregătit, KORRR tratează cine trebuie să realizeze schimbul de date, precum și în ce mod și la ce moment să realizeze sarcinile definite în SO GL. Mai mult decât atât, *GLDPM* face trimitere doar la schimbul de date până la intervalul de timp ziua următoare, în timp ce KORRR include și schimbul de date în timp real.

(3) Art. 40 alin. (5) din SO GL prevede că *OTS* determină, în coordonare cu *OD* și *URS*, aplicabilitatea și sfera schimbului de date pe baza categoriilor prevăzute la art. 40 alin. (5) lit. a)—d), care fac referire la articole specifice prevăzute în titlul II din SO GL. Prin urmare, aplicabilitatea se determină la nivel național și face obiectul aprobării de către autoritatea competentă (autoritatea națională de reglementare sau o altă entitate desemnată de către statul membru).

(4) Conținutul documentului KORRR a fost creat pe baza domeniului de aplicare al metodologiei prevăzute la art. 40 alin. (6) din SO GL. Schimbul de date, conform prevederilor SO GL, este necesar pentru elaborarea analizelor de siguranță în funcționare și pentru garantarea siguranței în funcționare a sistemului electroenergetic. Se atinge un anumit nivel de armonizare, dar pentru a permite particularitățile naționale sau regionale KORRR nu definește informațiile detaliate care urmează să fie schimbate între *OTS* și părțile interesate semnificative, ci stabilește responsabilitățile la nivel național aferente entităților care definesc și aprobă informațiile detaliate ce urmează a fi schimbate.

(5) Art. 40 alin. (7) din SO GL prevede obligația *OTS* de a conveni cu *OD* relevanți procesele privind schimbul de informații între aceștia, inclusiv formatul schimburilor de date.

(6) KORRR asigură furnizarea de date necesare pentru elaborarea analizei de siguranță în funcționare conform prevederilor art. 75 din SO GL, referitoare la obligația *OTS* de a

elabora o metodologie pentru coordonarea analizei siguranței în funcționare.

(7) Prevederile art. 40 alin. (8)—(10) din SO GL iau în considerare și reglementează schimbul de informații de la *OTS* către *OD* și/sau *URS*. În acest sens, KORRR trebuie să aibă în vedere fluxurile bidirecționale de informații între toate părțile implicate și să aibă în vedere prevederile articolelor privind confidențialitatea și accesibilitatea datelor.

(8) Art. 6 alin. (6) din SO GL prevede includerea unei propuneri pentru calendarul de implementare și o descriere a impactului preconizat al KORRR asupra obiectivelor prevăzute în SO GL. KORRR are un impact fundamental asupra multor obiective prevăzute în SO GL și a fost elaborat ținând seama de principiile proporționalității și nediscriminării. KORRR stabilește obligațiile tuturor participanților implicați, eliminând astfel barierele în ceea ce privește schimbul de date. KORRR stabilește un cadru paneuropean care permite un proces eficient la costuri totale minime pentru toate părțile implicate. Prin precizarea cerințelor minime privind metodele, planificarea, formatul și conținutul schimbului de date, KORRR contribuie la realizarea unui sistem mai coordonat și mai sigur.

(9) Principala valoare adăugată de KORRR este definirea unui cadru comun pentru schimbul de date între diferitele părți implicate în siguranța sistemului electroenergetic. Acest cadru comun sprijină obiectivul SO GL privind stabilirea cerințelor și a principiilor comune de siguranță în funcționare, prevăzută la art. 4 alin. (1) lit. a) din SO GL. KORRR va aborda organizarea schimbului de date astfel încât fiecare parte să poată obține datele necesare pentru a observa partea de rețea electrică ce afectează siguranța în funcționare a acestora. Aceste date vor sta la baza multor procese aferente siguranței operaționale stabilite prin SO GL și, prin urmare, este necesar ca fiecare parte să respecte cerințele SO GL.

(10) În scopul stabilirii de principii comune pentru planificarea operațională conform prevederilor art. 4 alin. (1) lit. (b) din SO GL, KORRR permite primirea datelor necesare pentru pregătirea scenariilor pentru elaborarea analizei siguranței în funcționare în etapa de planificare, întrucât este obligatoriu mixtul de informații structurale și informații în timp real pentru a putea elabora analiza siguranței în funcționare.

(11) KORRR prevede, printre altele, organizarea privind schimbul de date în timp real și furnizarea de servicii pentru determinarea proceselor comune de reglaj frecvență-putere și a structurilor comune de reglaj, conform prevederilor art. 4 alin. (1) lit. (c) din SO GL.

(12) Pentru asigurarea condițiilor de menținere a siguranței în funcționare în întreaga Uniune Europeană (denumită în continuare *Uniunea*), conform prevederilor art. 4 alin. (1) lit. (d) din SO GL, *OTS* trebuie să dispună de o bună observabilitate a sistemului pentru a putea elabora o analiză fiabilă a siguranței în funcționare. KORRR vizează stabilirea cadrului pentru *OTS* privind accesarea datelor necesare pentru zona lor de observabilitate și pregătirea scenariilor corecte.

(13) Schimburile de date privind capabilitățile și producția de putere activă sunt necesare pentru ca *OTS* să ducă la îndeplinire procese în vederea menținerii unui nivel de calitate a frecvenței pentru toate zonele sincrone din Uniune, conform prevederilor art. 4 alin. (1) lit. (e) din SO GL.

(14) Pentru a promova coordonarea operării sistemului și a planificării operaționale conform prevederilor art. 4 alin. (1) lit. (f) din SO GL, la elaborarea analizei siguranței în funcționare înainte de timpul real și în timp real, KORRR ia în considerare schimbul de date structurale și programate între *OTS* și *OD*.

(15) Prevederile art. 4 alin. (1) lit. (g) din SO GL vizează asigurarea și creșterea transparenței și a fiabilității informațiilor privind operarea sistemului de transport. KORRR stabilește cadrul pentru reglementarea informațiilor necesare între

diferitele părți din sistemul energetic în vederea asigurării siguranței în funcționare.

(16) KORRR va contribui la funcționarea și la dezvoltarea eficientă a sistemului de transport al energiei electrice și a sectorului energiei electrice din Uniune, existând în același timp o bună observabilitate a sistemului în scopul elaborării de

analize fiabile ale siguranței în funcționare, care ajută la identificarea îmbunătățirilor în sistemul de transport.

(17) KORRR contribuie la obiectivele generale ale SO GL în beneficiul tuturor OTS, OD, URS, consumatorilor, participanților la piață, al Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Agenției (*Agencia*) și al autorităților de reglementare,

înaintea tuturor autorităților de reglementare prezenta propunere privind cerințele organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile pentru schimbul de date:

TITLUL I

Dispoziții generale

ARTICOLUL 1

Scop și domeniu de aplicare

(1) Conform celor stabilite prin prezentul document, KORRR reprezintă propunerea comună elaborată de toți OTS din cadrul Uniunii Europene în temeiul prevederilor art. 40 alin. (6) din SO GL și include cerințele organizaționale, rolurile și responsabilitățile pentru schimbul de date în conformitate cu prevederile titlului II din SO GL.

(2) KORRR se aplică tuturor sistemelor de transport, sistemelor de distribuție și interconexiunilor din Uniune, din zona prevăzută la art. 2 alin. (2) din SO GL.

(3) KORRR se aplică tuturor URS, așa cum sunt definiți la art. 2 alin. (1) din SO GL. URS care furnizează servicii de sistem în mod individual sau prin intermediul unui agregator respectă regulile de precalificare definite la nivel național. Rolurile și responsabilitățile unui agregator se definesc în cadrul contractelor respective pentru furnizarea de servicii, cu respectarea regulilor naționale de precalificare.

(4) KORRR se aplică:

a) ODI, în rolul lor de operatori de sistem relevanți; în sensul KORRR, ODI sunt considerați drept OD conform prevederilor art. 3 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2016/1.388 al Comisiei din 17 august 2016 de stabilire a unui cod de rețea privind racordarea consumatorilor (denumit în continuare *NC DCC*), iar cerințele și responsabilitățile descrise se aplică în mod corespunzător;

b) ODI racordați la sistemul de transport, în rolul lor de URS, definiți conform prevederilor art. 2 alin. (1) din SO GL și, dacă se stabilește la nivel național, în cadrul scopului și domeniului de aplicare a schimburilor de date care fac obiectul KORRR.

(5) La punerea în aplicare a KORRR, operatorii de sistem:

a) aplică principiile proporționalității și nediscriminării;

b) asigură transparența;

c) aplică principiul optimizării între eficiența generală maximă și cele mai scăzute costuri totale pentru toate părțile implicate;

d) respectă responsabilitatea atribuită OTS relevant, în scopul asigurării securității sistemului, în conformitate cu legislația națională;

e) se consultă cu OD relevanți și țin cont de impactul potențial asupra sistemului lor; și

f) respectă standardele și specificațiile tehnice convenite la nivel european.

(6) OTS din jurisdicțiile aflate în afara zonei prevăzute la art. 2 alin. (2) din SO GL pot adopta KORRR în mod voluntar, cu respectarea următoarelor condiții:

a) acest demers este fezabil și compatibil din punct de vedere tehnic cu cerințele din SO GL;

b) aceștia sunt de acord cu faptul că au aceleași drepturi și responsabilități cu privire la procesul de schimb de date ca și OTS menționați la alin. (2); în mod deosebit, acceptă faptul că KORRR se aplică, de asemenea, și tuturor părților relevante aflate în aria lor de control;

c) aceștia acceptă orice alte condiții fezabile din punct de vedere legal cu privire la natura voluntară a participării lor în cadrul procesului de schimb de date ce pot fi stabilite de către OTS;

d) OTS menționați la alin. (1) au încheiat cu OTS menționați în prezentul alineat un acord privind termenii participării voluntare;

e) de îndată ce OTS care participă în mod voluntar la procesul de schimb de date au demonstrat respectarea obiectivă a cerințelor stabilite la lit. a)—d) din prezentul alineat, OTS menționați la alin. (1), după verificarea îndeplinirii criteriilor prevăzute la lit. a)—d), aprobă cererea OTS care dorește să participe la procesul KORRR în conformitate cu procedura prevăzută la art. 5 alin. (3) din SO GL.

(7) OTS menționați la alin. (2) monitorizează dacă acei OTS, care participă în mod voluntar la procesul de schimb de date în conformitate cu prevederile alin. (6), își respectă obligațiile. În cazul în care un OTS care participă la procesul de schimb de date în temeiul prevederilor alin. (6) nu își respectă obligațiile esențiale într-o manieră care pune în pericol în mod grav implementarea și operarea SO GL, OTS menționați la alin. (2) reziliază participarea voluntară a acelui OTS la procesul de schimb de date, în conformitate cu procedura prevăzută la art. 5 alin. (3) din SO GL.

ARTICOLUL 2

Definiții

(1) În sensul KORRR, termenii utilizați în prezentul document au semnificațiile definite la art. 3 din Regulamentul SO GL, art. 2 din CACM, art. 2 din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1.228/2003, art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 543/2013 al Comisiei din 14 iunie 2013 privind transmiterea și publicarea datelor pe piețele energiei electrice și de modificare a anexei I la Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului, art. 2 din Regulamentul (UE) 2016/631 al Comisiei din 14 aprilie 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare (denumit în continuare *NC RfG*), art. 2 din NC DCC, art. 2 din Regulamentul (UE) 2016/1.447 al Comisiei din 26 august 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a sistemelor de înaltă tensiune în

curent continuu și a modulelor generatoare din centrală conectate în curent continuu (denumit în continuare *NC HVDC*), la art. 2 din Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE, precum și cele prevăzute în celelalte regulamente menționate în prezenta propunere.

(2) KORRR este juridic obligatoriu pentru toți OTS, precum și pentru succesorii și reprezentanții acestora, indiferent de orice schimbare privind numele OTS, precum și pentru orice alte entități care cad sub incidența SO GL, inclusiv OD și URS.

(3) În KORRR, cu excepția cazului în care se impune diferit în context:

a) singularul face referire și la plural, și viceversa;

b) cuprinsul, antetele și exemplele sunt incluse doar în scopuri informative și nu afectează interpretarea KORRR;

c) orice referințe la legislație, regulamente, directive, ordine, instrumente, coduri de rețea sau orice alte acte legislative includ orice modificare, completare sau reactualizare în vigoare la momentul respectiv.

(4) În sensul KORRR, o modificare a unui element de rețea, a unei unități generatoare sau a unei unități consumatoare este considerată a fi semnificativă atunci când aceasta este considerată a fi semnificativă și în sensul NC RfG, NC DCC sau NC HVDC. În acest context, particularitățile naționale trebuie luate în considerare în cadrul procesului de implementare privind definirea termenului „semnificativ”.

(5) În sensul KORRR, datele în timp real înseamnă o reprezentare a stării actuale a unităților generatoare, a unităților consumatoare sau a elementelor de rețea, atunci când datele sunt măsurate.

ARTICOLUL 3

Responsabilități generale

(1) Fiecare OTS, OD sau URS este responsabil pentru calitatea informațiilor pe care le furnizează altor părți cu privire la unitățile generatoare proprii, unitățile consumatoare proprii sau servicii.

(2) În temeiul prevederilor art. 48—50 și ale art. 53 din SO GL, KORRR impune drept opțiune implicită furnizarea de către URS a datelor atât către OTS, cât și către OD. Această abordare poate fi revizuită la nivel național pentru a permite ca URS să furnizeze date doar către OTS sau doar către OD la care sunt racordați, cu excepția cazurilor în care se impune diferit pentru furnizarea serviciilor în sistem. În acele cazuri în care un URS furnizează date doar către un OTS sau doar către un OD la care este racordat, OTS și OD schimbă reciproc datele privind acel URS.

(3) În conformitate cu prevederile art. 40 din SO GL și sub rezerva aprobării din partea autorității de reglementare competente sau a entității desemnate de către statul membru, se determină la nivel național dacă URS racordați la sistemul de distribuție din aria de control a OTS propriu furnizează datele structurale, programate și în timp real direct către OTS sau prin intermediul OD la care sunt racordați sau către ambii. Decizia privind modelul schimbului de date poate fi independentă, pentru fiecare tip de informații și tip de URS, dacă este necesar. În cazul în care datele sunt furnizate către OD, OD pune datele solicitate la dispoziția OTS, cu un grad de detaliere a datelor necesar pentru a se conforma cu prevederile din SO GL.

(4) În cazul în care OTS sau OD primește datele direct din partea URS, înaintea furnizării acestora către cealaltă entitate, OTS sau OD verifică și face toate demersurile pentru a se asigura că datele respectă cerințele de calitate specificate de OTS sau, acolo unde este cazul, de OD. Domeniul de aplicare și posibilele consecințe privind controlul calității se definesc la nivel național.

(5) În conformitate cu prevederile art. 40 alin. (6) din SO GL, OD adiacenți și/sau OD din amonte și din aval se informează reciproc cu privire la procesele și formatul oricărei modificări a datelor și a informațiilor ce vor fi schimbate între aceștia.

(6) Responsabilitățile privind instalarea, configurarea, siguranța și mentenanța legăturilor de comunicare pentru schimbul de date până la punctul de interfață de comunicare se definesc la nivel național.

(7) Sub rezerva acordului OTS sau OD, în cazul în care URS furnizează date direct către un OD, părților solicitate să furnizeze date conform prevederilor KORRR li se permite să delege, în totalitate sau parțial, sarcinile atribuite acestora conform prevederilor SO GL, către una sau mai multe părți terțe în cazul în care partea terță poate exercita respectiva funcție cel puțin la fel de eficient ca entitatea care delege. Entitatea care delege rămâne responsabilă pentru asigurarea conformității cu obligațiile care îi revin în temeiul SO GL, inclusiv asigurarea accesului la informațiile necesare pentru monitorizarea de către autoritatea de reglementare.

ARTICOLUL 4

Confidențialitatea

(1) Cu excepția cazurilor în care se prevede altfel în mod explicit, toate datele care cad sub incidența KORRR sunt confidențiale. În conformitate cu prevederile art. 12 din SO GL, fiecare parte care primește date în conformitate cu prevederile KORRR implementează măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru a asigura că datele nu sunt divulgate niciunei alte persoane sau autorități, fără a aduce atingere cazurilor prevăzute de legislația națională, de alte prevederi ale SO GL sau de alte acte legislative relevante ale Uniunii.

(2) Cu respectarea obligațiilor privind confidențialitatea, prevăzute la art. 12 din SO GL, OTS pot comunica datele obținute altor OTS implicați care au implementat în totalitate cerințele prevăzute în KORRR, dacă sunt necesare pentru elaborarea analizelor de siguranță în funcționare sau pentru menținerea siguranței în funcționare a zonelor proprii de observare.

ARTICOLUL 5

Accesul la informații

(1) Fiecare unitate generatoare, unitate consumatoare sau ODI, considerați drept URS în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din SO GL, are acces la informațiile structurale cu privire la instalațiile proprii, stocate de către OTS sau OD.

(2) Fiecare OD are acces la informațiile structurale, programate și în timp real aferente URS racordați la rețeaua electrică de distribuție a OD respectiv.

(3) Cu excepția cazurilor în care legislația la nivel european sau la nivel național prevede altfel, OTS trebuie să permită OD care au un punct de racordare la sistemul de transport accesul la informațiile structurale, programate și în timp real, aferente elementelor din rețeaua electrică de transport, aflate în funcțiune, în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (10) din SO GL, dacă

sunt necesare pentru elaborarea analizelor de siguranță în funcționare sau pentru menținerea siguranței în funcționare a rețelelor electrice proprii. În cazul în care solicitarea de informații vine din partea unui ODI, este posibilă neinclusiunea punctului de racordare a altor ODI sau URS.

(4) URS au acces la informațiile structurale, programate și în timp real din punctul lor de racordare, aferente instalațiilor din sistemul de transport sau din sistemul de distribuție, aflate în funcțiune. Nu se include punctul de racordare a altor URS.

(5) La cerere, autoritățile naționale de reglementare competente au acces la toate informațiile schimbate în temeiul KORRR.

(6) Sub rezerva încheierii unui acord privind confidențialitatea și limitarea utilizării, OTS pot comunica unei terțe părți informațiile structurale privind OD sau URS, în scopul respectării responsabilităților prevăzute în SO GL.

TITLUL II

Cerințe organizaționale cheie, rolurile și responsabilitățile

CAPITOLUL I

Responsabilitățile OTS

ARTICOLUL 6

Responsabilități generale

(1) Fiecare OTS comunică OTS relevanți elementele sistemului propriu de transport, identificate drept parte din propria zonă de observabilitate, conform prevederilor metodologiei precizate la art. 75 din SO GL.

(2) Fiecare OTS comunică OD relevanți din zona sa de control elementele rețelei electrice de distribuție identificate drept parte din propria zonă de observabilitate conform prevederilor metodologiei precizate la art. 75 din SO GL.

(3) În conformitate cu prevederile art. 41 și ale art. 42 alin. (2) din SO GL, fiecare OTS furnizează către OTS în cauză informații actualizate privind elementele de rețea din propriul sistem de transport, care fac parte din zona de observabilitate a altor OTS.

(4) În conformitate cu prevederile art. 42 alin. (1) din SO GL, fiecare OTS schimbă date în timp real cu ceilalți OTS din aceeași zonă sincronă.

(5) Sub rezerva aprobării de autoritatea de reglementare competentă sau de entitatea desemnată de statul membru, în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (5) din SO GL, fiecare OTS, în coordonare cu OD și URS, stabilește care URS din aria sa de control furnizează date în timp real.

(6) Fiecare OTS furnizează OTS în cauză informații actualizate cu privire la rețelele OD din aria sa de control care face parte din zona de observabilitate a altor OTS.

(7) Fiecare OTS furnizează informații actualizate privind rețelele OTS vecine care au un impact asupra rețelelor electrice de distribuție din aria de control proprie către OD care operează rețelele electrice de distribuție în cauză.

(8) Toate datele de transport și de distribuție care trebuie să fie schimbate între ariile de control ale OTS se schimbă doar prin intermediul OTS, cu excepția cazurilor în care se impune diferit prin legislația națională sau prin acorduri specifice.

(9) Pentru datele necesare în conformitate cu prevederile art. 114—117 din SO GL, OTS folosesc platforma privind mediul de date de planificare operațională pentru schimbul informațiilor

structurale și programate cu alți OTS. În conformitate cu prevederile art. 114 alin. (2) din SO GL, toți OTS folosesc formatul armonizat de date pentru schimbul de date.

(10) Fiecare OTS stochează electronic informațiile necesare pentru procesele sale pe întreaga durată definită de legislația națională.

Date structurale

ARTICOLUL 7

Date structurale utilizate de OTS

(1) În acord cu OD relevanți, în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (7) din SO GL, fiecare OTS specifică formatul și poate publica șabloane pentru datele structurale pe care OD le furnizează. Formatul sau șablonul trebuie să includă conținutul detaliat al datelor structurale care trebuie furnizate.

(2) Fiecare OTS specifică formatul și poate publica șabloane pentru datele structurale furnizate de URS racordați la sistemul de transport și de URS racordați la sistemul de distribuție care schimbă date direct cu OTS, în conformitate cu prevederile art. 40 alin. (7) din SO GL. Acordul între fiecare OTS și OD relevanți, prevăzut la art. 40 alin. (7) din SO GL, este necesar doar pentru OD implicați. Formatul sau șablonul trebuie să includă conținutul detaliat al datelor structurale care trebuie furnizate.

ARTICOLUL 8

Notificarea modificărilor

(1) Cel puțin o dată la 6 luni, fiecare OTS actualizează informațiile structurale pe care le transmite altor OTS. Nu mai puțin de trei luni înainte, fiecare OTS furnizează OTS vecini informații actualizate cu privire la zona de observabilitate în conformitate cu un acord încheiat între OTS implicați sau, dacă nu este stabilit un acord, în următoarele situații:

- a) punerea în funcțiune planificată a unui nou element de rețea sau a unui URS;
- b) retragerea finală din exploatare planificată a unui element de rețea sau a unui URS;
- c) modificările semnificative planificate ale unui element de rețea sau ale unui URS.

Mai mult decât atât, fiecare OTS furnizează informațiile actualizate cât mai curând posibil în cazul în care există o modificare în zona de observabilitate și imediat ce este detectată o eroare în setul de date transmis anterior.

(2) În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3) și ale art. 5 alin. (4), OD și URS pot solicita OTS în cauză actualizarea datelor structurale.

Date programate

ARTICOLUL 9

Responsabilitățile OTS

(1) Fiecare OTS este în măsură să schimbe date programate cu OTS și cu URS, OD sau părți terțe din cadrul ariei proprii de control cărora le poate fi delegat schimbul de informații programate. Datele programate includ cel puțin graficele de producție și de consum din intervalul de două zile înainte și aproape de timpul real, indisponibilitățile sau limitările producției sau a consumului de putere activă aferente URS și indisponibilitatea elementelor de rețea din zona de observabilitate a OTS.

(2) În acord cu OD din aria de control a OTS, fiecare OTS specifică formatul și poate publica șabloane pentru schimbul de date programate între aceștia.

(3) În coordonare cu URS sau cu părți terțe din aria sa de control, fiecare OTS definește și publică formatul informațiilor pentru schimbul de date programate.

(4) Fiecare OTS definește și publică cerințele tehnice, inclusiv marcarea temporală, pentru schimbul de date programate cu URS, OD sau părți terțe din aria sa de control. Cerințele tehnice ar trebui, acolo unde este posibil, să fie conforme cu un standard internațional recomandat de toți OTS și conforme cu tehnologiile curente pentru garantarea securității, confidențialității și redundanței comunicațiilor.

(5) Fiecare OTS comunică OD racordați la sistemul de transport indisponibilitatea planificată și neplanificată a elementelor de rețea, în punctul acestora de racordare. În cazul indisponibilității planificate, aceștia convin asupra nivelului necesar de coordonare și de comunicare dintre ei. Indisponibilitățile neplanificate sunt comunicate acestora de către OTS cât mai curând posibil.

(6) Fiecare OTS comunică fiecărui URS racordat la sistemul de transport indisponibilitatea planificată și neplanificată a elementelor de rețea din punctul acestora de racordare.

Date în timp real

ARTICOLUL 10

Prevederi privind informațiile în timp real

(1) Fiecare OTS, în acord cu OD din aria sa de control, specifică și publică lista privind conținutul detaliat pentru schimbul de date în timp real și formatul pentru schimbul de date în timp real între aceștia, cu privire la zona de observabilitate a rețelei electrice de distribuție din interiorul ariei sale de control.

(2) Fiecare OTS, în coordonare cu URS și OD, specifică și publică lista privind conținutul detaliat pentru schimbul de date în timp real și formatul pentru schimbul de date în timp real cu privire la URS din interiorul ariei sale de control.

(3) Fiecare OTS specifică cerințele tehnice, inclusiv marcarea temporală, pentru schimbul de date în timp real referitoare la zona de observabilitate a rețelei electrice de distribuție și la URS din interiorul ariei sale de control. Cerințele tehnice ar trebui, acolo unde este posibil, să respecte un standard internațional recomandat de toți OTS și să respecte tehnologiile curente pentru garantarea securității, confidențialității și redundanței comunicațiilor.

(4) La momentul schimbului de informații în timp real cu alți OTS, fiecare OTS urmează și duce la îndeplinire, în conformitate cu practicile curente ale tuturor OTS, toate normele și obligațiile privind:

- a) conexiunile logice între părți și protocoalele utilizate;
- b) arhitectura rețelei, inclusiv redundanța;
- c) normele privind securitatea rețelei;
- d) codul de identificare (ID) și/sau convenția privind denumirea și calitatea datelor;
- e) parametrii transferului de date și performanța; și
- f) normele de conduită în cazul retragerilor din exploatare planificate și al perturbațiilor la nivelul echipamentului de comunicații.

(5) Fiecare OTS definește frecvența schimburilor de date în timp real din aria sa de control, care nu poate fi mai mare de 1 minut.

CAPITOLUL II **Responsabilitățile OD**

Date structurale

ARTICOLUL 11

Notificarea modificărilor

(1) Fiecare OD revizuieste, cel puțin o dată la 6 luni, informațiile structurale referitoare la elementele de rețea proprii, care alcătuiesc zona de observabilitate a OTS propriu, și cele referitoare la URS racordați la acele elemente de rețea. Nu mai puțin de 3 luni înainte, fiecare OD furnizează către OTS informații actualizate conform celor stabilite la nivel național sau, dacă nu este stabilit la nivel național, în următoarele situații:

- a) punerea în funcțiune planificată a unui nou element de rețea sau a unui URS;
- b) retragerea finală din exploatare planificată a unui element de rețea sau a unui URS; și
- c) modificările semnificative planificate ale unui element de rețea sau ale unui URS.

Mai mult decât atât, OD furnizează informații actualizate cât mai curând posibil în cazul în care există o modificare în zona de observabilitate și imediat ce se detectează o eroare în setul de date transmis anterior.

(2) Fiecare OD, în coordonare cu OTS și URS, specifică formatul și poate publica șabloane pentru datele structurale furnizate de URS racordați la sistemul de distribuție care schimbă date direct cu OD. Formatul sau șablonul trebuie să includă conținutul detaliat al datelor structurale care trebuie furnizate. În plus, în cazul în care URS transmit datele atât către OTS, cât și către OD, din motive ce țin de eficiență și de consistență, formatul specificat ar trebui să coincidă, în măsura în care este posibil, cu cel specificat de OTS în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (2) din KORRR.

(3) În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (4), URS racordați la rețeaua de distribuție pot solicita OD aferent actualizarea datelor structurale.

Date programate

ARTICOLUL 12

Drepturile și responsabilitățile OD

(1) În conformitate cu prevederile art. 72 din SO GL, fiecare OTS elaborează analize de siguranță în funcționare pe mai multe intervale de timp, utilizând zona proprie de observabilitate obligatorie, calculate la art. 75 din SO GL. Prin urmare, toți OD din zona de observabilitate a OTS relevant furnizează către OTS, cât mai curând posibil, indisponibilitățile planificate ale elementelor de rețea pentru intervalele de timp prevăzute la art. 72 alin. (1) din SO GL și indisponibilitățile neplanificate. În cazul indisponibilității planificate, aceștia convin asupra nivelului necesar de coordonare și de comunicare dintre ei. OD racordați la sistemul de transport furnizează datele direct către OTS. OD care nu sunt racordați la sistemul de transport pot furniza datele direct către OTS sau prin intermediul OD la care sunt racordați sau către ambii, conform prevederilor art. 3 alin. (3) din KORRR. Periodicitatea transmiterii de date programate se stabilește la nivel național.

(2) Fiecare OD are acces la datele programate aferente URS racordați la rețeaua sa. OD respectă cerințele definite de OTS relevant cu privire la schimbul de date programate.

Date în timp real

ARTICOLUL 13

Date în timp real furnizate de OD

(1) Fiecare OD furnizează OTS în cauză datele în timp real din zona de observabilitate definită de OTS în conformitate cu prevederile art. 44 din SO GL.

(2) Fiecare OD îndeplinește cerințele definite de OTS privind:

- a) conexiunile logice între părți și protocoalele utilizate;
- b) arhitectura rețelei, inclusiv redundanța;
- c) normele privind securitatea rețelei;
- d) ID și/sau convenția privind denumirea și calitatea datelor;
- e) parametrii de transfer de date și performanța; și
- f) normele de conduită în cazul retragerilor din exploatare planificate și al perturbațiilor la nivelul echipamentului de comunicații.

CAPITOLUL III

Responsabilitățile URS**Date structurale**

ARTICOLUL 14

Date structurale furnizate de URS

(1) În conformitate cu prevederile art. 45 și ale art. 52 alin. (1) din SO GL, fiecare URS racordat la sistemul de transport furnizează către OTS în cauză datele structurale, în formatul specificat de OTS respectiv.

(2) În conformitate cu prevederile art. 48 și ale art. 53 din SO GL, fiecare URS racordat la sistemul de distribuție furnizează datele structurale direct către OTS sau prin intermediul OD la care este racordat sau către ambii, conform prevederilor art. 3 alin. (3), în formatul specificat de OTS sau OD respectiv.

ARTICOLUL 15

Notificarea modificărilor

(1) Cel puțin o dată la 6 luni, fiecare URS revizuieste informațiile structurale pe care le transmite OD sau OTS din aria de control de care aparține. Nu mai puțin de 3 luni înainte, fiecare URS furnizează OTS și/sau OD informații actualizate conform celor stabilite la nivel național sau, dacă nu este stabilit la nivel național, în următoarele situații:

- a) punerea în funcțiune planificată a unui nou element de rețea sau a unui URS;
- b) retragerea finală din exploatare planificată a unui element de rețea sau a unui URS; și
- c) modificările semnificative planificate ale unui element de rețea sau ale unui URS.

Mai mult decât atât, fiecare URS furnizează informații actualizate imediat ce se detectează o eroare în setul de date transmis anterior și, în cazul unei modificări imprevizibile, URS informează OTS fără întârziere.

Date programate

ARTICOLUL 16

Date programate furnizate de URS

(1) Toți URS din interiorul ariei de control a OTS furnizează datele programate către OTS. URS racordați la sistemul de transport furnizează datele direct către OTS. URS racordați la sistemul de distribuție furnizează datele direct către OTS sau prin intermediul OD la care sunt racordați sau către ambii, conform prevederilor art. 3 alin. (3) din KORRR.

(2) URS respectă cerințele definite de OTS relevant și/sau de OD atunci când i se solicită URS să furnizeze date prin OD în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (3) din KORRR,

referitoare la schimbul de date programate. Periodicitatea transmiterii de date programate se stabilește la nivel național.

Date în timp real

ARTICOLUL 17

Date în timp real furnizate de URS

(1) Cu respectarea prevederilor art. 6 alin. (5) din KORRR, toți URS în cauză racordați la sistemul de transport furnizează date în timp real direct către OTS. Cu respectarea prevederilor art. 6 alin. (5) din KORRR, toți URS racordați la sistemul de distribuție furnizează datele în timp real direct către OTS sau prin intermediul OD la care sunt racordați sau către ambii, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (3). Toți URS care reprezintă unități generatoare ce nu fac obiectul NC RfG sau care reprezintă sisteme HVDC ce nu fac obiectul NC HVDC sau care reprezintă unități consumatoare ce nu fac obiectul NC DCC informează OTS cu privire la capacitățile lor tehnice pentru furnizarea de date în timp real. Procesul de evaluare pentru derogarea anumitor URS, în cazul nerespectării cerinței de a furniza date în timp real, se definește la nivel național.

(2) Fiecare URS care furnizează date direct către OTS sau către OD, în cazul în care datele sunt furnizate direct către OD, îndeplinește cerințele definite de OTS privind:

- a) conexiunile logice între părți și protocoalele utilizate;
- b) arhitectura rețelei, inclusiv redundanța;
- c) normele privind securitatea rețelei;
- d) codul de identificare (ID) și/sau convenția privind denumirea și calitatea datelor;
- e) parametrii de transfer de date și performanța;
- f) normele de conduită în cazul retragerilor din exploatare planificate și al perturbațiilor la nivelul echipamentului de comunicații.

Titlul III

Dispoziții finale

ARTICOLUL 18

Data implementării KORRR

(1) În urma aprobării KORRR, fiecare OTS publică documentul pe pagina de internet în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1) din SO GL.

(2) La 18 luni de la intrarea în vigoare a SO GL și în conformitate cu prevederile art. 192 din SO GL, OTS pun în aplicare prevederile KORRR, astfel cum este prevăzut la titlul II, de îndată ce toate autoritățile de reglementare au aprobat KORRR sau după ce Agenția a luat o decizie în conformitate cu prevederile art. 6 alin. (8) și ale art. 7 alin. (3) din SO GL.

ARTICOLUL 19

Limba

Limba de referință pentru KORRR este limba engleză. Pentru a evita orice interpretare, în cazul în care OTS au nevoie să traducă KORRR în limba/limbile lor națională/naționale, în eventualitatea unor neconcordanțe între versiunea în limba engleză, publicată de către OTS conform prevederilor art. 8 alin. (1) din SO GL, și orice versiune în altă limbă, OTS relevante furnizează autorităților naționale de reglementare relevante o traducere actualizată a KORRR în conformitate cu legislația națională.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 22**din 12 noiembrie 2018**

Dosar nr. 2.063/2018

Ilie Iulian Dragomir	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele Completului
Lavinia Curelea	— președintele delegat al Secției I civile
Eugenia Voicheci	— președintele delegat al Secției a II-a civile
Corina-Alina Corbu	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Mirela Sorina Popescu	— președintele Secției penale
Simona Daniela Encean	— judecător la Secția penală
Oana Burnel	— judecător la Secția penală
Andrei Claudiu Rus	— judecător la Secția penală
Lavinia Valeria Lefterache	— judecător la Secția penală
Săndel Lucian Macavei	— judecător la Secția penală
Valentin Horia Șelaru	— judecător la Secția penală
Ioana Alina Ilie	— judecător la Secția penală
Luciana Mera	— judecător la Secția penală
Rodica Aida Popa	— judecător la Secția penală
Maricela Cobzariu	— judecător la Secția penală
Florentina Dragomir	— judecător la Secția penală
Ștefan Pistol	— judecător la Secția penală
Ioana Bogdan	— judecător la Secția penală
Simona Elena Cîrnaru	— judecător la Secția penală
Nina Ecaterina Grigoraș	— judecător la Secția I civilă
Paula C. Pantea	— judecător la Secția I civilă
Iulia Petronela Nițu	— judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu	— judecător la Secția a II-a civilă
Liliana Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Rodica Florica Voicu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul competent să judece recursul în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 1.092/1/2017 este legal constituit, conform dispozițiilor art. 473 alin. (1) din Codul de procedură penală și art. 27² alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Ședința este prezidată de către vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Ilie Iulian Dragomir.

La ședința de judecată participă doamna Justina Condoiu, procuror în cadrul Serviciului judiciar penal, Secția judiciară, din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Veronica Junger, magistrat-asistent în cadrul Completului pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, conform art. 27³ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare recursul

în interesul legii formulat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție referitor la *interpretarea dispozițiilor art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală, respectiv dacă din durata pedepsei se deduce perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice, indiferent de caracterul voluntar ori nevoluntar al internării, ori se deduce doar perioada internării nevoluntare.*

Magistratul-asistent referă cu privire la obiectul recursului în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 2.063/1/2018, aflat pe rolul completului de judecată, precum și cu privire la faptul că la dosarul cauzei s-a depus, la 15 octombrie 2018, raportul întocmit de domnul judecător Ștefan Pistol, desemnat judecător-raportor conform art. 473 alin. (4) din Codul de procedură penală.

După prezentarea referatului cauzei, președintele completului, domnul judecător Ilie Iulian Dragomir, vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că în cauză nu sunt cereri de formulat sau excepții de invocat, a acordat cuvântul reprezentantului Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamnei procuror Justina Condoiu.

Reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a învederat faptul că sesizarea formulată de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are în vedere jurisprudența neunitară generată de interpretarea diferită a sintagmei „*perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice se deduce din durata pedepsei*” cuprinse în dispozițiile art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală.

A precizat că în jurisprudența națională s-au conturat trei orientări: în cadrul primei orientări, instanțele au dedus din durata pedepsei perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat, în mod *voluntar*, în vederea efectuării expertizei psihiatrice; în cadrul celei de-a doua orientări a jurisprudenței, instanțele *nu au dedus* din durata pedepsei perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat *voluntar*; în cea de-a treia orientare jurisprudențială s-a decis ca perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat nevoluntar în vederea efectuării expertizei psihiatrice *să nu fie dedusă* din durata pedepsei.

În opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, *cea de-a doua orientare jurisprudențială este cea corectă*, în sensul că perioada internării voluntare nu se poate deduce din durata pedepsei, orice altă interpretare fiind contrară scopului normei legale.

A precizat că din lectura textului art. 184 din Codul de procedură penală reiese că, începând cu alin. (5), legiuitorul vorbește doar despre internarea voluntară, nemaiaducând în discuție internarea nevoluntară.

Astfel a menționat că, ulterior dispunerii de către organul judiciar a efectuării unei expertize medico-legale psihiatrice, suspectului (sau inculpatului) i se solicită să își exprime

consimțământul scris în acest scop, intervenția organului judiciar fiind necesară doar în situația în care persoana în cauză refuză să consimtă la efectuarea expertizei.

A considerat că manifestării de voință a suspectului sau inculpatului în sensul că dorește să fie internat nu i se poate da o altă semnificație decât cea prevăzută de lege, deoarece, în cadrul cronologiei procedurii despre care vorbește textul art. 184 din Codul de procedură penală, nu există mențiuni despre internare în actul de dispunere a efectuării expertizei emis de către organul judiciar.

În acest sens a precizat că o persoană care consimte să fie internată poate părăsi oricând unitatea medicală, cu aprobarea medicului curant și a medicului de secție, astfel că nu se poate determina cu exactitate durata eventualei deduceri din durata pedepsei în raport cu data internării și externării respectivei persoane, deoarece unitatea medicală nu păstrează o evidență a ieșirilor pacienților din starea de internare voluntară.

Reprezentantul Ministerului Public a considerat că din interpretarea logico-juridică a dispozițiilor art. 184 din Codul de procedură penală rezultă că alin. (28) vizează tot ipoteza măsurii internării *nevoluntare*, deoarece, cu începere de la alin. (5), textul de lege menționat reglementează exclusiv situația internării *nevoluntare*.

A considerat că susținerea tezei contrare, anume că deducerea trebuie să intervină și în cazul internării voluntare, echivalează cu acceptarea posibilității ca, prin dispunerea de către procuror a unei măsuri procesuale în vederea obținerii unui mijloc de probă, o persoană să poată fi privată de libertate, împotriva voinței sale, pentru o durată de timp neprecizată, fără o procedură reglementată și fără a beneficia de acces la o cale de atac în fața unei instanțe de judecată.

A conchis că ipoteza deducerii din durata pedepsei închisorii a perioadei internării voluntare, opțiune reflectată de prima orientare jurisprudențială, este lipsită de temei legal.

În concluzie, a constatat că problema de drept conținută în sesizare a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești și a solicitat Completului competent să judece recursul în interesul legii ca, în conformitate cu dispozițiile art. 474 din Codul de procedură penală, să stabilească un mod unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală.

Președintele Completului competent să judece recursul în interesul legii, constatând că nu sunt întrebări din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

1. Problema de drept care a generat practica neunitară

1.1. Problema de drept

Prin Sesizarea nr. 4.556/1.038/III-5/2018 din data de 30 iulie 2018 formulată de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-a susținut că în practica judiciară nu există un punct de vedere unitar cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală, respectiv dacă din durata pedepsei închisorii se deduce perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice, *indiferent de caracterul voluntar ori nevoluntar al internării, ori se deduce doar perioada internării nevoluntare*.

În acest sens s-a arătat că instanțele judecătorești, într-o primă orientare jurisprudențială, au dedus din durata pedepsei perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat în vederea efectuării expertizei psihiatrice, în ipoteza în care internarea a avut caracter voluntar, în cea de-a doua orientare jurisprudențială au apreciat că perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat voluntar în vederea efectuării expertizei psihiatrice nu trebuie dedusă din durata pedepsei, iar într-o a treia orientare jurisprudențială au dispus ca perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat nevoluntar în vederea efectuării expertizei psihiatrice să nu fie dedusă din durata pedepsei.

1.2. Examenul jurisprudențial. Soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești

1.2.1. Astfel cum s-a arătat anterior, în cadrul *primei orientări a jurisprudenței*, instanțele au dedus din durata pedepsei perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat în vederea efectuării expertizei psihiatrice, în ipoteza în care internarea a avut caracter *voluntar*.

Deși sesizarea precizează că instanțele nu au motivat explicit această opțiune, argumentul ar putea fi acela că, atunci când legea nu distinge, nici judecătorului nu îi este îngăduit a deosebi în funcție de caracterul măsurii.

În sprijinul acestei opinii jurisprudențiale, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a făcut trimitere la hotărârile judecătorești ce constituie anexele nr. 1—6 la sesizarea formulată.

1.2.2. Într-o *a doua orientare a jurisprudenței, pe care autorul sesizării o consideră legală*, instanțele nu au dedus din durata pedepsei perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat voluntar în vederea efectuării expertizei psihiatrice, argumentându-se că o internare voluntară nu poate fi echivalentul unei privări de libertate, în sensul art. 5 paragraful 1 lit. e din Convenția europeană a drepturilor omului (denumită în continuare *Convenția*), cu atât mai mult cu cât această măsură se dispune prin ordonanța procurorului, care nu reprezintă un act de autoritate (anexele nr. 7—9 la sesizare).

În acest sens, instanțele au arătat că, potrivit art. 72 din Codul penal, o asemenea deducere din pedeapsa închisorii poate avea loc doar atunci când inculpatul a fost supus unei măsuri preventive privative de libertate, iar în actualul Cod de procedură penală internarea în vederea expertizării psihiatrice a unui inculpat este asimilată unei măsuri preventive doar în situația în care se realizează *nevoluntar*.

S-a precizat că internarea voluntară nu poate fi considerată privare de libertate și inculpatul nu poate beneficia de deducerea perioadei internării, ci, în această situație, inculpatul poate oricând să părăsească, pe propria răspundere, unitatea medicală. Dacă, dimpotrivă, s-ar considera că prin ordonanța de dispunere a efectuării expertizei procurorul a dispus, contrar voinței inculpatului, internarea acestuia, o atare privare de libertate ar fi nelegală, întrucât nicio dispoziție legală nu autorizează procurorul să priveze de libertate o persoană, în afara celor 24 de ore prevăzute în cazul măsurii preventive a reținerii.

Prin urmare, într-un asemenea caz, ordonanța procurorului nu constituie un act de autoritate, așa cum este mandatul de arestare preventivă dispus în baza încheierii judecătorului (exemplificativ: Decizia penală nr. 93 din 20 februarie 2018 a Curții de Apel Iași pronunțată în Dosarul nr. 2.337/99/2017).

1.2.3. Într-o *a treia orientare jurisprudențială* s-a decis ca perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat *nevoluntar* în vederea efectuării expertizei psihiatrice să nu fie dedusă din durata pedepsei.

Sesizarea precizează că instanța care a aderat la această orientare, judecând apelurile inculpaților referitoare la acest aspect, nu și-a motivat explicit opțiunea de menținere a hotărârii instanței de fond, care nu a făcut aplicarea art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală (anexa nr. 10).

1.3. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

În practica Înaltei Curți de Casație și Justiție nu a fost identificată jurisprudență relevantă problemei de drept menționate în sesizarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

1.4. Jurisprudența Curții Constituționale

Din studiul jurisprudenței Curții Constituționale a României rezultă că pe rolul acestei instanțe nu există dosare având ca obiect neconstituționalitatea textului art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală.

2. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Cu referire la chestiunea de drept ce face obiectul sesizării, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că, în opinia sa, jurisprudența neunitară ce formează obiectul prezentului recurs în interesul legii este generată de interpretarea diferită a sintagmei „*perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice se deduce din durata pedepsei*”, sintagmă existentă în textul art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală.

S-a susținut astfel că expertiza medico-legală psihiatrică constituie un procedeu probatoriu prin care organul judiciar dispune ca o comisie din cadrul unei instituții de medicină legală să stabilească starea de sănătate psihică a unei persoane implicate în procesul penal, atunci când această stare prezintă relevanță pentru aflarea adevărului în cauză.

Subliniind că pentru problema de drept ce formează obiectul recursului în interesul legii prezintă interes doar procedura de efectuare a expertizei medico-legală psihiatrice dispuse cu privire la suspect sau inculpat, a menționat că această procedură este reglementată de normele generale cuprinse în Codul de procedură penală, precum și de normele specifice din Ordinul ministrului justiției și al ministrului sănătății nr. 1.134/C/255/2000 pentru aprobarea Normelor procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale (denumit în continuare *Ordinul comun*).

Sesizarea formulată de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a menționat că solicitarea, dispunerea și efectuarea expertizei medico-legală psihiatrice se realizează potrivit regulilor generale aplicabile expertizelor prevăzute de art. 172—181 din Codul de procedură penală, cu derogările prevăzute de aceleași texte legale în cazul expertizelor medico-legale și, totodată, conform regulilor speciale de efectuare a expertizelor medico-legale psihiatrice prevăzute de art. 184 din Codul de procedură penală și dispozițiilor din Ordinul comun.

Astfel, s-a precizat că, potrivit art. 28 alin. (1) din Ordinul comun, expertiza medico-legală psihiatrică se face numai prin examinarea nemijlocită a persoanei, cu obligația procedurală — prevăzută în sarcina organului judiciar care dispune efectuarea procedurii probatorii, în baza dispozițiilor art. 184 alin. (3) din Codul de procedură penală — de a întreba persoana supusă expertizării dacă își exprimă consimțământul scris în acest scop.

Sesizarea a mai susținut că obținerea consimțământului este situată temporal *după* încuviințarea efectuării expertizei, determinând procedura care va fi urmată, dar neavând nicio înrăurire asupra utilității mijlocului de probă.

Totodată, s-a menționat că exprimarea consimțământului pentru efectuarea expertizei psihiatrice nu echivalează cu exprimarea consimțământului pentru internarea medicală în vederea efectuării unei examinări complexe, deoarece la această din urmă măsură, care poate fi dispusă exclusiv în cazul suspectului sau inculpatului, se poate recurge doar în situația în

care comisia medico-legală va aprecia ca necesară o examinare complexă, pentru a răspunde obiectivelor stabilite de organul judiciar. Dacă, după dispunerea procedurii probatorii, persoana refuză efectuarea expertizei sau nu se prezintă în fața comisiei, organul judiciar va sesiza procurorul sau judecătorul de drepturi și libertăți (atunci când este necesară pătrunderea fără consimțământ într-un domiciliu sau sediu) pentru emiterea unui mandat de aducere, iar dacă după prezentarea suspectului sau inculpatului și examinarea sa, în mod direct, la sediul instituției medico-legale, comisia medico-legală va aprecia ca necesară o examinare complexă, care impune internarea medicală, suspectului sau inculpatului i se va solicita consimțământul, în vederea internării într-o instituție sanitară de specialitate. Dacă un asemenea consimțământ nu va fi exprimat, comisia va sesiza organul de urmărire penală sau instanța de judecată pentru luarea măsurii internării nevoluntare.

Astfel, sesizarea a subliniat că entitatea care are competența exclusivă de a sesiza organul de urmărire penală în cursul urmăririi penale, respectiv instanța de judecată, în cursul judecății, în vederea luării măsurii internării nevoluntare, este comisia medico-legală.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a mai precizat că, spre deosebire de internarea medicală provizorie, întemeiată pe dispozițiile art. 247 din Codul de procedură penală și justificată de înlăturarea unui pericol concret și actual pentru siguranța publică, internarea nevoluntară prevăzută de art. 184 alin. (5) din Codul de procedură penală nu este condiționată de existența acestui pericol, ea fiind dispusă atunci când sunt necesare examinări complexe pentru stabilirea stării de sănătate psihică a suspectului sau inculpatului.

Mai mult, a menționat că, începând cu alin. (5), dispozițiile art. 184 din Codul de procedură penală prevăd, în mod detaliat, procedura ale cărei etape sunt obligatorii pentru organul judiciar care solicită internarea *nevoluntară* într-o instituție sanitară de specialitate.

Așadar, s-a apreciat că această măsură constituie o excepție în cadrul procedurii probatorii al expertizei psihiatrice, fiind recunoscută de legiuitor ca o privare de libertate a persoanei supuse expertizei.

În sprijinul acestei susțineri procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a invocat interpretarea sistematică a art. 184 din Codul de procedură penală, care face trimitere la art. 72 din Codul penal, potrivit căruia deducerea are loc doar atunci când inculpatul a fost supus unei măsuri preventive privative de libertate.

În acest sens a considerat că din examinarea dispozițiilor alin. (4) și (5) ale art. 184 din Codul de procedură penală rezultă că *numai suspectul sau inculpatul* poate fi adus prin constrângere în fața comisiei și numai acesta poate fi internat *nevoluntar*, tot astfel cum doar împotriva sa pot fi luate măsuri privative de libertate, susținând că în această cheie trebuie înțeleasă rațiunea existenței alin. (28) al aceluiași articol, potrivit căruia durata măsurii internării va fi dedusă din durata pedepsei, în considerarea împrejurării că măsura internării *nevoluntare* constituie o privare de libertate.

Cu referire la teza că doar internarea *nevoluntară* constituie o privare de libertate, a arătat că aceasta este recunoscută de legiuitor prin modul de reglementare a procedurii luării, prelungirii și revocării internării nevoluntare, de o manieră cvasiidentică cu reglementarea procedurii referitoare la măsura arestării preventive.

Astfel, a precizat că sesizarea comisiei va descrie în mod detaliat motivele pentru care o examinare complexă este necesară și care sunt rațiunile pentru care aceasta nu poate fi realizată fără internarea într-o instituție sanitară.

De asemenea, similar propunerii de luare a măsurii arestării preventive, a considerat că propunerea de internare nevoluntară

trebuie să cuprindă motivele privitoare la necesitatea și proporționalitatea măsurii, iar la dezbaterea propunerii sunt obligatorii citarea și prezența suspectului sau inculpatului, legiuitorul prevăzând excepții similare celor privind judecarea propunerii de arestare preventivă în lipsa acuzatului.

Nu în ultimul rând, a făcut referire la obligația organului judiciar de a asigura asistența judiciară a suspectului sau inculpatului, precizând că măsura internării nevoluntare poate fi prelungită o singură dată, pe o durată de cel mult 30 de zile, la propunerea comisiei de expertiză, care este obligată să indice activitățile ce impun privarea de libertate, în continuare, a persoanei, precum și motivul pentru care aceste activități nu au fost desfășurate în interiorul duratei dispuse inițial.

Similar, a precizat că o cerere de revocare a măsurii — care intervine când examinarea a fost finalizată înainte de durata pentru care a fost luată măsura internării — poate fi formulată atât de către comisia de expertiză, cât și de către persoana internată, prezența suspectului sau inculpatului nefiind obligatorie la judecarea cererii.

Cu toate acestea, a subliniat că în cazul în care persoana internată nu are apărător ales, este necesară desemnarea unui avocat din oficiu.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a opinat că interpretarea logico-juridică a art. 184 din Codul de procedură penală, care, începând cu alin. (5), reglementează exclusiv situația internării nevoluntare, impune constatarea că și alin. (28) vizează aceeași ipoteză, a măsurii internării *nevoluntare*.

Admițând că textul menționat anterior nu distinge în privința caracterului voluntar ori nevoluntar al internării, a subliniat că acesta se plasează logic în urma expunerii modalității de efectuare a expertizei și situațiilor în care este necesară luarea măsurii internării *nevoluntare* în vederea realizării unui examen complex.

Așadar, a considerat că textul art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală, supus interpretării, nu este eliptic, ci trebuie citit în economia întregii reglementări, subliniind că art. 184 din Codul de procedură penală nu cuprinde dispoziții derogatorii pentru ipoteza în care suspectul sau inculpatul nu refuză internarea.

Sesizarea precizează că a susține că deducerea din durata pedepsei trebuie să aibă în vedere și durata internării *voluntare*, dispuse prin ordonanța procurorului, echivalează cu acceptarea tezei că, odată cu dispunerea unei măsuri procesuale în vederea obținerii unui mijloc de probă, o persoană ar putea fi privată de libertate, împotriva voinței sale, pentru o durată neprecizată în cuprinsul actului, fără o procedură reglementată și fără a putea uza de o cale de atac în fața unei instanțe.

Arătând că o măsură privativă de libertate nu poate fi substituită printr-o măsură procesuală dispusă în vederea obținerii unui mijloc de probă, sesizarea a conchis că deducerea duratei internării *voluntare* din durata pedepsei închisorii (opțiune reflectată de prima orientare jurisprudențială) este lipsită de temei legal.

Pentru aceste considerente, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat că *doar perioada internării nevoluntare se poate deduce din durata pedepsei, orice altă interpretare fiind contrară scopului și logicii norme legale*.

3. Raportul asupra recursului în interesul legii

În raportul întocmit în cauză, Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat că din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 471 și 472 din Codul de procedură penală sesizarea referitoare la *interpretarea dispozițiilor art. 184 alin. (28) din*

Codul de procedură penală, respectiv dacă din durata pedepsei se deduce perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice, indiferent de caracterul voluntar ori nevoluntar al internării, ori se deduce doar perioada internării nevoluntare, este admisibilă.

4. **Înalta Curte de Casație și Justiție**, examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorul-raportor și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

4.1. Dispoziții legale aplicabile

4.1.1. Codul de procedură penală — titlul IV — capitolul VII Art. 184

„(1) În cazul infracțiunilor comise de minorii cu vârsta între 14 și 16 ani, în cazul uciderii sau vătămării copilului nou-născut ori a fătului de către mamă, precum și atunci când organul de urmărire penală sau instanța are o îndoială asupra discernământului suspectului ori inculpatului în momentul săvârșirii infracțiunii ce face obiectul acuzației, se dispune efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, stabilindu-se totodată termenul de prezentare în vederea examinării.

(2) Expertiza se efectuează în cadrul instituției medico-legale de către o comisie, constituită potrivit legii.

(3) Expertiza medico-legală psihiatrică se efectuează după obținerea consimțământului scris al persoanei ce urmează a fi supusă expertizei, exprimat, în prezența unui avocat ales sau din oficiu, în fața organului judiciar, iar în cazul minorului, și în prezența ocrotitorului legal.

(4) În cazul în care suspectul sau inculpatul refuză în cursul urmăririi penale efectuarea expertizei ori nu se prezintă în vederea examinării la comisia medico-legală psihiatrică, organul de cercetare penală sesizează procurorul sau judecătorul de drepturi și libertăți în vederea emiterii unui mandat de aducere în scopul prezentării la comisia medico-legală psihiatrică. Dispozițiile art. 265 alin. (4)—(9) se aplică în mod corespunzător.

(5) În cazul în care consideră că este necesară o examinare complexă, ce necesită internarea medicală a suspectului sau a inculpatului într-o instituție sanitară de specialitate, iar acesta refuză internarea, comisia medico-legală sesizează organul de urmărire penală sau instanța cu privire la necesitatea luării măsurii internării nevoluntare.

(6) În cursul urmăririi penale, procurorul, dacă apreciază că solicitarea comisiei medico-legale este întemeiată, poate cere judecătorului de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de internare ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea luarea măsurii internării nevoluntare, pentru maximum 30 de zile, în vederea efectuării expertizei psihiatrice.

(7) Propunerea procurorului de luare a măsurii internării nevoluntare trebuie să cuprindă, după caz, mențiuni cu privire la: *fapta pentru care se efectuează cercetarea penală, încadrarea juridică, denumirea infracțiunii; faptele și împrejurările din care rezultă îndoiala asupra discernământului suspectului sau inculpatului, sesizarea comisiei medico-legale psihiatrice cu privire la refuzul suspectului sau inculpatului de a se interna, motivarea necesității luării măsurii internării și a proporționalității acesteia cu scopul urmărit. Propunerea împreună cu dosarul cauzei se prezintă judecătorului de drepturi și libertăți.*

(8) Judecătorul de drepturi și libertăți fixează ziua și ora de soluționare a propunerii de luare a măsurii internării nevoluntare, în cel mult 3 zile de la data sesizării, având obligația de a-l cita

pe suspect sau inculpat pentru termenul fixat. Termenul se comunică procurorului, precum și avocatului suspectului sau inculpatului, cărui i se acordă, la cerere, dreptul de a studia dosarul cauzei și propunerea formulată de procuror.

(9) Soluționarea propunerii de luare a măsurii internării nevoluntare se face numai în prezența suspectului sau inculpatului, în afară de cazul când acesta este dispărut, se sustrage sau când din cauza stării sănătății sau din cauză de forță majoră ori stare de necesitate nu se poate prezenta.

(10) Participarea procurorului și a avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului ori inculpatului este obligatorie.

(11) În cazul admiterii propunerii de internare nevoluntară, încheierea judecătorului trebuie să cuprindă:

- a) datele de identitate ale suspectului sau inculpatului;
- b) descrierea faptei de care este acuzat suspectul sau inculpatul, încadrarea juridică și denumirea infracțiunii;
- c) faptele și împrejurările din care rezultă îndoială asupra stării psihice a suspectului sau inculpatului;
- d) motivarea necesității luării măsurii internării nevoluntare în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice și a proporționalității acesteia cu scopul urmărit;
- e) durata măsurii internării.

(12) După luarea măsurii, suspectului sau inculpatului i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, motivele internării, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(13) După dispunerea internării, dacă suspectul sau inculpatul se află în stare de deținere, judecătorul de drepturi și libertăți informează administrația locului de deținere despre măsura internării și dispune transferul arestatului într-o secție de psihiatrie a unui penitenciar-spital.

(14) Împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți se poate face contestație la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară de către suspect, inculpat sau de procuror în termen de 24 de ore de la pronunțare. Contestația împotriva încheierii prin care se dispune internarea nevoluntară nu suspendă executarea.

(15) Contestația formulată de suspect sau inculpat împotriva încheierii prin care s-a dispus internarea nevoluntară se soluționează în termen de 3 zile de la data înregistrării acesteia și nu este suspensivă de executare.

(16) În vederea soluționării contestației formulate de procuror, judecătorul de la instanța ierarhic superioară dispune citarea suspectului sau inculpatului. Participarea avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului ori inculpatului este obligatorie.

(17) În vederea soluționării contestației formulate de suspect sau de inculpat, judecătorul de la instanța ierarhic superioară comunică acestuia și procurorului data stabilită pentru judecarea contestației și le acordă posibilitatea de a depune observații scrise până la acea dată, în afară de cazul când apreciază că prezența suspectului sau inculpatului, participarea procurorului și formularea de concluzii orale de către aceștia sunt necesare pentru justa soluționare a contestației.

(18) În cazul admiterii contestației formulate de suspect sau inculpat, judecătorul de la instanța ierarhic superioară dispune respingerea propunerii de internare și externarea, dacă este cazul, de îndată, a suspectului sau inculpatului, dacă acesta nu este deținut sau arestat chiar și în altă cauză.

(19) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 24 de ore de la soluționarea contestației. Dacă încheierea judecătorului de drepturi și libertăți nu este atacată cu contestație, acesta restituie dosarul procurorului în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de contestație.

(20) În cursul judecății, dacă inculpatul refuză efectuarea expertizei ori nu se prezintă în vederea examinării la comisia medico-legală psihiatrică, instanța, din oficiu sau la cererea

procurorului, dispune emiterea unui mandat de aducere în condițiile art. 265.

(21) Măsura internării nevoluntare poate fi luată de instanță în cursul judecății la propunerea comisiei medico-legale psihiatrice. Dispozițiile alin. (6)—(19) se aplică în mod corespunzător.

(22) Imediat după luarea măsurii internării nevoluntare sau în cazul schimbării ulterioare a locului de internare, judecătorul de drepturi și libertăți sau, după caz, președintele completului de judecată care a dispus măsura încunoștințează despre aceasta și despre locul internării un membru al familiei suspectului sau inculpatului ori o altă persoană desemnată de acesta, precum și instituția medico-legală care efectuează expertiza, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. Instituția de specialitate are obligația de a informa organele judiciare despre schimbarea locului internării.

(23) Hotărârea prin care dispune internarea nevoluntară se pune în executare de procuror prin intermediul organelor de poliție.

(24) În cazul în care suspectul sau inculpatul se află în stare de deținere, judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța ce a dispus măsura internării într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice informează, de îndată, administrația locului de deținere sau arestare despre măsura dispusă.

(25) Măsura internării medicale în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice poate fi prelungită o singură dată, pe o durată de cel mult 30 de zile. Comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează procurorul sau, după caz, instanța asupra necesității prelungirii măsurii internării cu cel puțin 7 zile înainte de expirarea acesteia. Sesizarea trebuie să conțină descrierea activităților efectuate, motivele pentru care examinarea nu a fost finalizată pe parcursul internării, examinările ce urmează a fi efectuate, precizarea perioadei pentru care este necesară prelungirea. Dispozițiile alin. (6)—(24) se aplică în mod corespunzător.

(26) În cazul în care înainte de expirarea duratei internării nevoluntare se constată că aceasta nu mai este necesară, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sau persoana internată sesizează de îndată organul care a dispus măsura, în vederea revocării acesteia. Sesizarea se soluționează de urgență, în camera de consiliu, cu participarea procurorului, după audierea avocatului ales sau din oficiu al persoanei internate. Încheierea pronunțată de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanță nu este supusă niciunei căi de atac.

(27) Dacă în cursul efectuării expertizei medico-legale psihiatrice se constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 247, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează organele judiciare în vederea luării măsurii de siguranță a internării medicale provizorii.

(28) Perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice se deduce din durata pedepsei, în condițiile art. 72 din Codul penal.”

4.1.2. Ordinul ministrului justiției și al ministrului sănătății nr. 1.134/C/255/2000 pentru aprobarea Normelor procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale

Art. 28

„(1) Expertiza medico-legală psihiatrică se face numai prin examinarea nemijlocită a persoanei, în cadrul unei comisii alcătuite dintr-un medic legist, care este președintele comisiei, și 2 medici psihiatri. Aceste comisii nu se pot organiza la nivelul cabinetelor medico-legale.

(2) Expertizele medico-legale psihiatrice se efectuează la sediul instituțiilor medico-legale, cu următoarele excepții, dacă se efectuează prima expertiză:

a) în cazul bolnavilor psihici cronici, când transportul și examinarea acestora nu se pot face în siguranță deplină, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică efectuează examinarea în cadrul spitalelor de psihiatrie sau în cadrul secțiilor de psihiatrie ale spitalelor penitenciare;

b) în cazul persoanelor aflate în arest preventiv comisia de expertiză medico-legală psihiatrică poate efectua examinarea și în cadrul secțiilor de psihiatrie ale spitalelor penitenciare, putând coopera în comisia de expertiză pe medicul șef de secție, dacă este medic primar;

c) în cazul bolnavilor netransportabili, cu suferințe evolutiv letale sau aflați în stare gravă în condiții de spitalizare comisia se poate deplasa la patul bolnavului pentru efectuarea expertizei numai în situația în care această lucrare este necesară în vederea încheierii unui act de dispoziție. Asigurarea transportului de la și la sediul instituției medico-legale se face de către familia sau aparținătorii persoanei respective.

.....
(4) Expertiza medico-legală psihiatrică se efectuează numai pentru o anumită faptă sau circumstanță, având ca obiective principale stabilirea capacității psihice la momentul comiterii unei fapte prevăzute de legea penală sau al exercitării unui drept, a capacității psihice la momentul examinării și aprecieri asupra pericolozității sociale și necesității instituirii măsurilor de siguranță cu caracter medical.”

4.1.3. Codul penal

Art. 72

„(1) Perioada în care o persoană a fost supusă unei măsuri preventive privative de libertate se scade din durata pedepsei închisorii pronunțate. Scăderea se face și atunci când condamnatul a fost urmărit sau judecat, în același timp ori în mod separat, pentru mai multe infracțiuni concurente, chiar dacă a fost condamnat pentru o altă faptă decât cea care a determinat dispunerea măsurii preventive.

(2) Perioada în care o persoană a fost supusă unei măsuri preventive privative de libertate se scade și în caz de condamnare la pedeapsa amenzii, prin înlăturarea în tot sau în parte a zilelor-amendă.

(3) În cazul amenzii care însoțește pedeapsa închisorii, perioada în care o persoană a fost supusă unei măsuri preventive privative de libertate se scade din durata pedepsei închisorii.”

4.2. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, examinând problema de drept referitoare la interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală, constată că **deducerea din pedeapsa închisorii pronunțate a duratei internării medicale în scopul efectuării expertizei medico-legale psihiatrice este obligatorie și în cazul internării voluntare a suspectului sau inculpatului**, pentru următoarele argumente:

1. Contrar opiniei exprimate de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în sensul că textul alin. (28), fiind ultimul din conținutul art. 184 din Codul de procedură penală, se referă exclusiv la internarea nevoluntară, Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că, tocmai din această perspectivă (specifică interpretării sistematice), acest text trebuie aplicat în ambele situații, atât în cazul internării voluntare, cât și în cazul internării nevoluntare.

Se apreciază că, în cazul în care ar fi intenționat să restrângă aplicarea acestui text, nimic nu ar fi împiedicat legiuitorul să precizeze expres că: „Perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat **nevoluntar** într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice se deduce din durata pedepsei, în condițiile art. 72 din Codul penal.”

Or, nu se poate considera că neinserarea cuvântului „**nevoluntar**” în textul alin. (28) al art. 184 din Codul de

procedură penală reprezintă o evidentă eroare de text ori o evidentă omisiune, mai ales dacă se reține importanța legii în care este inclus textul de lege menționat (Codul de procedură penală al României).

Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că sintagma „în condițiile art. 72 din Codul penal” cuprinsă în textul analizat trebuie înțeleasă în sensul că deducerea se face din „durata pedepsei pronunțate”, dar și în situațiile în care „condamnatul a fost urmărit sau judecat, în același timp ori în mod separat, pentru mai multe infracțiuni concurente, chiar dacă a fost condamnat pentru o altă faptă decât cea care a determinat dispunerea măsurii”, precum și în celelalte situații prevăzute de dispozițiile art. 72 alin. (2) și (3) din Codul penal, ca urmare a trimiterii realizate de textul art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală la dispozițiile art. 72 din Codul penal.

2. O interpretare contrară a art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală ar conduce la o situație vădit defavorabilă și, evident, inechitabilă juridic, deoarece:

— în ambele situații, organul judiciar „dispune efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice”, deci emite un act procesual obligatoriu a fi pus în executare;

— dispunerea expertizei medico-legale psihiatrice este, pe de altă parte, o obligație a organului judiciar, impusă de lege, deoarece dispozițiile art. 184 alin. (1) din Codul de procedură penală sunt imperative („se dispune”), iar nu supletive („se poate dispune”);

— în acest context se reține că însuși legiuitorul a apreciat că, pentru aflarea adevărului sub aspectul stabilirii răspunderii penale, este obligatorie efectuarea, în cazurile menționate expres și limitativ de art. 184 alin. (1) din Codul de procedură penală, a expertizei medico-legale psihiatrice;

— în consecință, suspectul sau inculpatul este obligat să se supună unei obligații ce își are originea în două „surse”: legea, respectiv actul procesual al organului judiciar;

— legea stabilește două etape distincte:

a) **dispunerea** efectuării expertizei medico-legale psihiatrice, prin emiterea actului procesual de către organul judiciar, obligatoriu a fi pus în executare;

b) **punerea în executare** a dispoziției procesuale sau a obligației prevăzute de lege.

Între cele două etape anterior menționate, legea obligă parcurgerea următoarelor **momente procesuale**:

(i) aducerea la cunoștința suspectului/inculpatului a dispoziției de efectuare a expertizei medico-legale psihiatrice;

(ii) obținerea consimțământului scris al suspectului sau inculpatului, exprimat în prezența unui avocat ales sau din oficiu;

(iii) parcurgerea, în funcție de conduita suspectului sau inculpatului, a procedurii de internare medicală și de efectuare a expertizei medico-legale psihiatrice (internarea medicală voluntară și prezentarea voluntară pentru examinarea la comisia medico-legală psihiatrică sau, în cazul refuzului de efectuare a expertizei ori în cazul neprezentării la comisia medico-legală psihiatrică, parcurgerea procedurii judiciare stabilite de lege pentru internarea nevoluntară);

— astfel, se constată că punerea în executare a dispoziției organului judiciar, corelativ cu obligația suspectului sau inculpatului de a se supune acesteia, poate fi îndeplinită „de bunăvoie” (prin internarea medicală voluntară) sau „prin constrângere” (prin internarea medicală nevoluntară);

— dacă s-ar accepta opinia că numai în situația internării medicale nevoluntare se scade durata acesteia din pedeapsa închisorii pronunțate, ar însemna că suspectul ori inculpatul care execută dispoziția organului judiciar, care se supune de

bunăvoie dispoziției acestui organ sau care se supune de bunăvoie legii [situație în care organele judiciare nu mai recurg la procedura complexă prevăzută de art. 184 alin. (4) și următoarele din Codul de procedură penală, care presupune inerente cheltuieli judiciare și resurse de personal] să constate, în final, că în cazul său durata internării medicale nu se scade din pedeapsa închisorii;

— dimpotrivă, suspectul sau inculpatul care refuză să se supună dispoziției organului judiciar [în realitate, chiar legii — art. 184 alin. (1) din Codul de procedură penală] și, în acest mod, impune respectivului organ judiciar parcurgerea procedurii complexe prevăzute de lege pentru internarea medicală nevoluntară, determinând efectuarea unor cheltuieli judiciare specifice procedurii judiciare, va constata că, în final, este „beneficiarul” dispozițiilor art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală, prin scăderea duratei internării medicale din pedeapsa închisorii.

De altfel, diferența dintre cele două tipuri de internări medicale (internarea medicală voluntară și internarea medicală nevoluntară) constă, în mod real, numai în modalitatea de conformare a conduitei suspectului sau inculpatului în raport cu dispoziția organului judiciar [obligație prevăzută de lege, conform art. 184 alin. (1) din Codul de procedură penală].

Or, în aceste condiții, se apreciază că nu există suficiente rațiuni juridice care să justifice înlăturarea suspectului sau inculpatului care acceptă să se interneze medical pentru efectuarea expertizei medico-legale psihiatrice de la beneficiul prevăzut de art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală.

Spre exemplu, deducerea din pedeapsă a reținerii sau arestării nu este condiționată de prezentarea de bunăvoie a suspectului sau inculpatului la locul de arest sau, dimpotrivă, de darea în urmărire, cu inerentele cheltuieli judiciare, urmată de prinderea și încarcerarea acestuia. Privarea de libertate este aceeași, indiferent de modul în care a fost pusă în executare măsura preventivă: prin prezentarea de bunăvoie a acuzatului la locul de deținere sau la organul de poliție sau, dimpotrivă, prin constrângerea acestuia de către organul de poliție.

Este neîntemeiat argumentul potrivit căruia situația contrară (scăderea din durata pedepsei pronunțate a duratei internării medicale voluntare) ar fi echivalentă cu acceptarea tezei că prin ordonanța procurorului care dispune o măsură procesuală în vederea obținerii unui mijloc de probă poate fi privată de libertate o persoană împotriva voinței sale, pentru o durată neprecizată în cuprinsul actului, fără o procedură reglementată și fără a avea acces la o cale de atac în fața unui judecător, precum și că o măsură privativă de libertate nu poate fi substituită printr-o măsură procesuală luată în vederea obținerii unui mijloc de probă, cea din urmă neputând conferi procurorului competențe mai întinse decât cele pe care legea i le acordă în cazul dispunerii unei măsuri privative de libertate.

Aceasta deoarece în cazul internării nevoluntare nu se emite un mandat de arestare, ci doar o încheiere a judecătorului de drepturi și libertăți sau a instanței, ipoteză în care nu se contestă obligația scăderii din pedeapsa închisorii a duratei internării medicale [art. 184 alin. (23) din Codul de procedură penală — hotărârea prin care dispune internarea nevoluntară se pune în executare de procuror prin intermediul organelor de poliție].

De asemenea, se apreciază ca nerelevantă împrejurarea că legiuitorul, pentru evitarea abuzurilor în materia internării medicale nevoluntare, a prevăzut o procedură asemănătoare cu cea stabilită pentru luarea măsuri preventive a arestării.

În condițiile în care internarea medicală este voluntară, evident că nu se impune elaborarea unei proceduri prin care să se conteste această opțiune a suspectului/inculpatului.

Nu în ultimul rând, în ipoteza internării medicale voluntare nu se impune stabilirea unei durate de către organul judiciar, însă durata care a fost efectiv necesară pentru efectuarea expertizei

medico-legale psihiatrice va fi menționată în raportul de expertiză.

3. Deducerea din pedeapsa închisorii a duratei măsurii internării în scopul efectuării expertizei medicale psihiatrice nu are legătură cu *privarea de libertate* specifică măsurilor preventive (reținerea și arestarea), acestea având rațiuni și temeuri total diferite, astfel că nu este justificată o „asimilare” a internării medicale nevoluntare cu măsurile preventive privative de libertate (reținerea ori arestarea).

Dacă în concepția legiuitorului ar fi existat o astfel de „asimilare”, cu siguranță că deducerea măsurii internării medicale reglementate de art. 184 din Codul de procedură penală ar fi fost expres menționată în textul art. 72 din Codul penal, alături de celelalte măsuri preventive privative de libertate.

În realitate, scăderea din durata pedepsei închisorii pronunțate de instanță a duratei internării medicale reglementate de art. 184 din Codul de procedură penală este consecința firească a supunerii persoanei cercetate, pe o anumită durată de timp, la o obligație prevăzută de lege, constând într-o procedură probatorie, cu evident caracter invaziv pentru viața privată, dispusă de organul judiciar în baza unei obligații prevăzute de lege și care, inerent, impune o restrângere severă a libertății de mișcare pe durata internării medicale, indiferent dacă această supunere a acuzatului este una voluntară sau nevoluntară și chiar dacă nu atinge nivelul de severitate al măsurilor preventive privative de libertate propriu-zise (reținere, arestare, arest la domiciliu) — (mutatis mutandis, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Secția III, Cauza Filip contra României, 14 decembrie 2006, Cererea nr. 41.124/02).

De altfel, în textul art. 404 alin. (4) din Codul de procedură penală se face o distincție neechivocă între „internarea medicală” și „măsurile preventive privative de libertate”, deoarece, conform acestor dispoziții legale:

Art. 404 alin. (4) „Dispoziitivul trebuie să mai cuprindă, după caz, cele hotărâte de instanță cu privire la:

a) deducerea duratei măsurii preventive privative de libertate și a internării medicale, indicându-se partea din pedeapsă executată în acest mod;

b) măsurile preventive;

c) măsurile asigurătorii;

d) măsurile de siguranță;

e) cheltuielile judiciare;

f) restituirea lucrurilor;

g) restabilirea situației anterioare;

h) cauțiune;

i) rezolvarea oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.”

Într-o altă cauză a Curții Europene a Drepturilor Omului: „Curtea a constatat că, atunci când expertiza psihiatrică este necesară, autoritățile trebuie să vegheze ca această măsură să nu depășească linia de echilibru care trebuie să existe între obligativitatea respectului vieții private a persoanei și buna administrare a justiției” (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Secția III, Cauza Worwa contra Poloniei, 27 noiembrie 2003, 26.624/95).

Art. 5 § 1 din Convenție reglementează dreptul la libertate și la siguranța persoanei, statuând că nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția cazurilor limitativ prevăzute la lit. a)—f).

Prin dreptul la libertate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului înțelege dreptul la libertate fizică al persoanei, ce constă în posibilitatea acesteia de a se mișca, de a se deplasa în mod liber.

Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului nu rezultă o definiție a noțiunii de „privare de libertate”, analiza acesteia fiind făcută în mod concret, în funcție de particularitățile

fiecărei cauze, avându-se în vedere natura și durata măsurii, efectele acesteia sau modalitățile de executare.

Astfel, incidența noțiunii de „privare de libertate” a fost analizată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin raportare la spațiul ce nu a putut fi părăsit, la constrângerea fizică sau psihică la care o persoană a fost supusă din partea autorităților (cauzele *De Wilde, Ooms și Versyp contra Belgiei*, *Nielsen contra Danemarcei*) sau la timpul în care nu a putut fi părăsit în mod liber un spațiu (Cauza *Amuur contra Franței*), în cazuri vizând: arestul preventiv, detenția ca urmare a condamnării la executarea unei pedepse (Cauza *Van Droogenbroeck contra Belgiei*), arestul la domiciliu (cauzele *Mancini contra Italiei*, *Giulia Manzoni contra Italiei*, *Vachev contra Bulgariei*, *Lavents contra Letoniei*), internarea pentru motive medicale într-o clinică psihiatrică (cauzele *Morsink contra Olandei*, *Ashingdane contra Marii Britanii*), conducerea la sediul poliției în vederea audierii (Cauza *X și Y contra Germaniei*).

Totodată, este de evidențiat faptul că în conținutul art. 5 din Convenție se utilizează atât termenul de „arestare”, cât și acela de „deținere”, acestea fiind concepte care au un caracter autonom, ce pot dobândi un înțeles compatibil cu scopurile Convenției, față de sensul lor din dreptul intern al statelor contractante.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar dacă analizează sensul și domeniul de aplicare ale celor două noțiuni prin raportare la sistemele naționale, nu este ținută de o asemenea calificare, ea urmând să aibă în vedere, ca obiectiv principal, ca lipsirea de libertate a unei persoane să nu fie arbitrară.

5. Un alt argument în favoarea soluției propuse este cel deja menționat în cuprinsul jurisprudenței anexate: „*Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*”.

În sfârșit, argumentul în sensul excluderii analogiei între cele două instituții (internarea medicală și privarea de libertate — consecință a reținerii, arestării ori detenției) este susținut chiar de textul art. 184 din Codul de procedură penală, în care se menționează expres că *procedura este obligatoriu a fi respectată chiar și în situația în care acuzatul se află deja într-o stare de privare de libertate* (stare de reținere, de arestare, de deținere), elocvente fiind dispozițiile art. 184 alin. (13), (18) și (24) din Codul de procedură penală.

4. Internarea medicală în scopul efectuării expertizei medicale psihiatrice, ca *procedură probatorie pentru stabilirea discernământului suspectului sau al inculpatului* (prevăzută de art. 184 din Codul de procedură penală), are o natură juridică diferită (ca scop și condiții) față de alte două instituții reglementate de Codul de procedură penală: *obligarea provizorie la tratament medical*, prevăzută de art. 245 din Codul de procedură penală, și *internarea medicală provizorie*, prevăzută de art. 247 din Codul de procedură penală, ambele reglementate în titlul V al Codului de procedură penală cu denumirea marginală „*Măsurile preventive și alte măsuri procesuale*”.

Astfel, se subliniază că aceste din urmă instituții se referă la *măsurile de siguranță cu caracter medical prevăzute de Codul penal* (art. 109 și 110 din Codul penal), astfel că orice examinare comparativă a acestor proceduri cu aceea prevăzută de art. 184 din Codul de procedură penală este lipsită de utilitate juridică.

ÎN ALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 184 alin. (28) din Codul de procedură penală, din durata pedepsei se deduce perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat voluntar sau nevoluntar într-o instituție de specialitate, în vederea efectuării expertizei psihiatrice.

Obligatorie, conform dispozițiilor art. 474 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 12 noiembrie 2018.

VICEPREȘEDINTELE ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
ILIE IULIAN DRAGOMIR

Magistrat-asistent,
Veronica Junger

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

